

Dopolnitev Splošnih smernic s področja upravljanja z vodami za segment podzemnih voda na podlagi Strokovnih podlag GeoZS, april 2021 in dopolnitev Splošnih smernic s področja upravljanja z vodami za segment površinskih voda (vezano na stanje voda)

- **V »1. Splošne smernice s področja upravljanja z vodami za pripravo občinskih prostorskih načrtov (OPN) in državnih prostorskih načrtov (DPN)« (v nadaljevanju SS) se ustrezno preimenuje točka 1. II., in sicer v »1. II. Smernice in obvezna izhodišča, ki izhajajo iz predpisov s področja voda« (v nadaljevanju »II. Smernice«)**
- **V SS »II. Smernice« se dopolni smernica št. 2. Dopolnitev se glasi:**

Glede na navedeno določilo, da se z rabo in posegi v vode, vodna in priobalna zemljišča ne sme poslabševati stanja voda, je potrebno pri načrtovanju posegov na vodna in priobalna zemljišča ter na območja presihajočih jezer upoštevati usmeritve za načrtovanje in izvajanje ureditev z vidika preprečevanja poslabšanja ekološkega stanja voda, ki so priloga teh smernic (Priloga 6).

- **V SS »II. Smernice« se doda nova smernica št. 6. Nova smernica se glasi:**

6. Skladno z 38. členom ZV-1, na vodnem ali priobalnem zemljišču ni dovoljeno postavljati objektov ali drugih ovir, ki bi preprečevale prost prehod ob vodnem ali morskem dobru.

- **V SS »II. Smernice« se dopolni smernica št. 10 (prejšnja 9). Dopolnitev se glasi:**

Zaradi ohranitve ali doseganja dobrega stanja voda ali njihovega dobrega ekološkega potenciala so kot osnovne enote za zanesljivo ugotavljanje stanja in doseganje okoljskih ciljev določena vodna telesa površinskih voda in vodna telesa podzemnih voda (*Pravilnik o določitvi in razvrstitvi vodnih teles površinskih voda (Uradni list RS, št. 63/05, 26/06, 32/11 in 8/18)*, *Pravilnik o določitvi vodnih teles podzemnih voda (Uradni list RS, št. 63/05 in 8/18)*). Vodotoki ali njihovi deli, ki ne ustrezajo merilom za določitev samostojnih vodnih teles površinskih voda, so priključeni k vodnim telesom vodotokov, v katera se stekajo. Vodna telesa površinskih voda in njihovi deli so dostopni v Atlasu voda in objavljeni na spletnem portalu eVode (vodni kataster).

Za posamezna vodna telesa površinskih voda so skladno z Načrtom upravljanja voda na vodnem območju Donave za obdobje 2016-2021 in Načrtom upravljanja voda na vodnem območju Jadranskega morja za obdobje 2016-2021 določeni okoljski cilji in ukrepi za doseganje okoljskih ciljev, ki se upoštevajo pri pripravi prostorskih aktov. Na vseh vodnih telesih površinskih voda je potrebno upoštevati, da so novi posegi izvedeni le na način, da se ne poslabša stanje površinskih voda, medtem ko je na vodnih telesih, na katerih je z Načrtoma ugotovljeno, da okoljski cilji niso doseženi in da je potrebno izvesti dopolnilne ukrepe skladno s Programom ukrepov upravljanja voda, nove posege možno izvesti le na način, da se ne poslabšuje stanja voda in hkrati ne onemogoča doseganje dobrega stanja voda.

V kolikor se v postopku presoje vplivov na stanje voda ugotovi, da cilji doseganja dobrega stanja, dobrega ekološkega potenciala ali preprečevanja poslabšanja stanja vodnih teles ne bodo doseženi, in če je do poslabšanja prišlo zaradi fizičnih sprememb vodnega telesa zaradi nove človekove dejavnosti, ali pa, da se ne doseže ciljev preprečevanja poslabšanja stanja vodnega telesa površinske vode iz zelo dobrega v dobro

stanje zaradi nove dejavnosti trajnostnega razvoja, lahko vlada določi izjemo od doseganja okoljskih ciljev, v kolikor so izpolnjeni vsi pogoji iz 56. člena ZV-1.

- **V SS »II. Smernice« se spremeni smernica št. 11 (prejšnja 10). Zamenja se tudi oštevilčenje smernice 10., ki je premaknjena glede na njene vsebine (novo oštevilčenje 11). Spremenjena smernica se glasi:**

11. Skladno s 5. členom ZV-1 se z načrtovanjem novih prostorskih ureditev ne sme povzročiti poslabšanja stanja površinskih in podzemnih voda. Če se s prostorskim aktom načrtujejo posegi, navedeni v Prilogi 3, ki je sestavni del teh smernic, je treba v okoljskem poročilu in/ali v poročilu o vplivih nameravanega posega na okolje zajeti tudi oceno vpliva posega na stanje voda, izdelano v skladu s Prilogo 3.

- **V SS »II. Smernice« se doda nova smernica št. 12. Nova smernica se glasi:**

12. Če se s prostorskim aktom načrtujejo posegi, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, je treba v okoljskem poročilu zajeti tudi oceno vpliva posega na podzemno vodo, izdelano v skladu s Prilogo 5. Za posege navedene v Prilogi 5, ki je sestavni del teh smernic in za katere je treba izvesti postopek presoje vplivov na okolje ter pridobiti okoljevarstveno soglasje, je treba v poročilu o vplivih na nameravanega posega na okolje zajeti oceno vpliva posega na podzemne vode, izdelano v skladu s Prilogo 5 (če ta ni bila zajeta v okoljskem poročilu oz. okoljsko poročilo ni bilo izdelano).

Za posege, ki se načrtujejo v okviru občinskih prostorskih načrtov in za katere je v skladu z *Uredbo o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17 in 105/20)* presoja obvezna, je potrebno presojo skladno s Prilogo 5 izvesti v nadaljnjih fazah načrtovanja v okoljskem poročilu oziroma presoji vplivov na okolje. Pri tem se zaradi obsega ali vpliva predvidenih ureditev upošteva celovit pristop.

Vpliv na podzemno vodo je vpliv na njeno stanje in režim. Stanje podzemne vode se nanaša na njeno kemijsko ali količinsko stanje (ZV-1, 7. člen).

Režim podzemne vode je osnovni parameter, oziroma sklop parametrov, s katerim se ugotavlja količinsko stanje podzemne vode. V tem sklopu parametrov so pretok in gladina podzemnih in površinskih vod, smer in hitrost toka podzemne vode, količina padavin, infiltracije ter izhlapevanja, temperatura in še drugi fizikalno kemijski parametri, ki lahko posredno kažejo spremembe količinskega stanja (*Uredba o stanju podzemnih voda (Uradni list RS, št. 25/09, 68/12 in 66/16)*, 16. člen).

Stanje se opisuje z dvema razredoma: slabo in dobro. Opredelitev, merila za določanje in način ugotavljanja dobrega in slabega stanja so podani v Uredbi o stanju podzemne vode. Če je podzemna voda v slabem stanju, je treba uvesti vse potrebne ukrepe, da se stanje povrne v dobro. Poseg ne sme povzročati vpliva, ki bi poslabšal stanje podzemne vode (*Uredba o stanju podzemnih voda*, 3. člen).

S posegom lahko poslabšamo kemijsko stanje le začasno in prostorsko omejeno (*Uredba o stanju podzemnih voda*, 11. člen).

Uredba o stanju podzemnih voda (9. in 19. člen) sicer govori, da je podzemna voda še vedno v dobrem stanju, če je njen pretežni del v dobrem stanju, vendar pa ne opredeljuje vnaprej, kateri del podzemne vode je lahko pogojno v slabem stanju. Zaradi tega morajo biti vsi posegi načeloma načrtovani tako, da bodo zagotavljali dobro stanje na mestu posega, če ni določeno drugače.

Infiltracija padavinskih vod v tla in podtalje je osnovni način napajanja vodonosnika in obnavljanja podzemne vode v njem. V tla in podtalje prodre le del padavinskih vod. Preostali del izhlapi, porabijo ga rastline ali odteče po površini neposredno v površinske vode. Količina infiltracije je dopolnilni parameter za ugotavljanje količinskega stanja podzemne vode (*Uredba o stanju podzemnih voda*, 16. člen).

Krovne plasti, oziroma vrhnje geološke plasti, ki se nahajajo med površjem in gladino podzemne vode, imajo zelo pomembno vlogo naravnih zadrževalnih sposobnosti tal pred prodorom onesnaževal s površja do podzemne vode na kateremkoli zemljišču.

Vloga krovnih plasti je pomembna predvsem pri omejevanju vnosov nenevarnih onesnaževal v podzemno vodo. Posegi morajo biti v izhodišču načrtovani tako, da ne zmanjšujejo naravnih zadrževalnih sposobnosti krovnih plasti, v prvi vrsti njihove debeline in prepustnosti. S tem se ne povečuje ali pospešuje prenos onesnaževal v globino in tudi ne povzroča poslabševanja kakovosti podzemne vode (*Uredba o stanju podzemnih voda*, 3. člen).

Posegi pod gladino podzemne vode so posegi v režim podzemne vode (*Uredba o stanju podzemnih voda*, 16. člen).

Preprečiti nastajanje odprtih površin podzemne vode pomeni načeloma načrtovati posege nad najvišjo gladino podzemne vode, ki jo lahko pričakujemo. Odpornost na podnebne spremembe in ohranjanje možnosti načrtovanih posegov z dvigom podzemne vode (npr. akumulacije) narekujejo omejitve posegov do 2 m nad najvišjo gladino podzemne vode (primer za rudarske objekte v *Uredbi o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16)*, 8. člen).

Pravna ali fizična oseba, ki pri izvajanju rudarskih del naleti na podzemne vode, je dolžna takoj, najkasneje pa v roku treh dni od odkritja, o tem obvestiti ministrstvo (ZV-1, 116. člen).

Posegi s premeščanjem vodne mase imajo neposredni vpliv na režim podzemne vode. Vpliv se izraža na pretoku in gladini podzemnih in površinskih vod, smeri in hitrosti toka podzemne vode in še posredno na fizikalno kemijskih parametrih, ki so posledica spremenjenega vodnega režima (*Uredba o stanju podzemnih voda*, 16. člen).

Pri posebni rabi površinskih voda, zaradi katere bi se lahko zmanjšal njen pretok ali znižala gladina ali poslabšalo stanje voda, mora biti v vseh letnih obdobjih zagotovljen ekološko sprejemljivi pretok ali gladina površinske vode (v nadaljnjem besedilu: ekološko sprejemljivi pretok) (ZV-1, 71. člen). Pri posegu s premeščanjem mase podzemne vode, ki ima vpliv na površinsko vodo, je zato treba spoštovati tudi ekološko stanje površinske vode.

Premeščanje mase podzemne vode ima pogosto vplivno območje, ki presega meje zemljišča, kjer je predvidena izvedba posega.

Premeščanje mase vode sicer lahko vpliva na spremembo gladine podzemne vode, tako da se občasno spremeni tok podzemne vode ali pa stalno spremeni tok na omejenem prostoru, vendar to ne sme povzročiti vdora slane vode ali drugih vdorov in ne sme povzročiti stalnega in jasno izraženega trenda v spremembah toka, zaradi katerega bi do takih vdorov lahko prišlo pozneje (*Uredba o stanju podzemnih voda*, 17. člen). Prostor predvidene spremembe mora biti torej razmejen, znotraj njega pa spoštovane vodne pravice, bodisi z omilitvenimi ali izravnalnimi ukrepi.

Izpolnjevanje pogoja preprečevanja vnosa nevarnih snovi v podzemno vodo (*Uredba o stanju podzemnih voda*, 3. člen) pomeni, da v podzemni vodi ni nevarne snovi. Njena koncentracija mora biti torej načeloma pod mejo zaznavanja (< LOD). Če je ta snov prisotna v naravnem okolju, je treba upoštevati dopustno spremembo od njene koncentracije v naravnem ozadju, to je od njenega referenčnega stanja.

Dopustne spremembe referenčnega stanja so že določene za podzemno vodo v vodovarstvenih območjih (*Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16)*, 48. člen).

Kemijsko stanje podzemne vode se ugotavlja tudi na podlagi koncentracije onesnaževal, ki povzročajo poslabšanje ekološkega in kemijskega stanja površinskih voda, ki so povezane z vodnim telesom podzemne vode in škodljivo vplivajo na vodne ter kopenske ekosisteme, ki so od podzemnih vod neposredno odvisni (*Uredba o stanju podzemnih voda*, 6. člen). Zaradi tega je lahko podzemna voda v slabem stanju, ker je v slabem stanju od nje odvisna površinska voda. Vzrok slabega stanja površinske vode je treba v takem primeru namreč odpraviti na podzemni vodi.

Koncentracije onesnaževal ne smejo povzročati pomembnih in značilnih poškodb vodnih ter kopenskih ekosistemov, ki so neposredno odvisni od podzemne vode (9. člen).

Izpolnjevanje pogoja o preprečevanju vnosa nevarnih snovi in omejevanju vnosa vseh drugih snovi se izvaja s pomočjo vrednosti praga, izhodiščnih vrednosti, dopustnih sprememb ali opozorilnih vrednosti. Te so, po potrebi in če je le možno, določene za celotno vodno telo podzemne vode v porečju, lahko pa se določijo tudi za vsako telo podzemne vode ali njegov del posebej in nazadnje tudi za posamezno vrsto posega, če bi bilo to potrebno za ohranjanje vodnih pravic. Na ta način se zagotavlja sprejemljivost posega s spoštovanjem vodnih pravic.

Načeloma je izdaja vodnega soglasja ali mnenja za določen poseg možna, če je iz načrta posega možno opredeliti obseg njegovega vpliva, podobno kot vplivno območje, ki mora biti določeno za posege z okoljevarstvenim soglasjem po *Zakonu o varstvu okolja*, 70., 71. člen.

- **V SS »II. Smernice« se spremeni smernica št. 15 (prejšnja 13). Spremenjena smernica se glasi:**

15. **Poplavna območja** so območja začasne preplavljenosti vodnih, priobalnih in drugih zemljišč, ki z vodo običajno niso preplavljena. Na poplavnem območju so v skladu s 86. členom ZV-1 prepovedane vse dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča ali povečujejo poplavno ogroženost območja, razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda. Pri načrtovanju vseh dejavnosti in posegov v prostor je potrebno upoštevati določila [Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja](#) (*Uradni list RS*, št. 89/08 in 49/20). Za namen prostorskega načrtovanja je potrebno izdelati karte poplavne nevarnosti in karte razredov poplavne nevarnosti, katerih namen je prikazati obstoječe stanje poplavne nevarnosti (osnova za načrtovanje novih ureditev) in oceniti vpliv predvidenih sprememb rabe prostora in možnosti izvedbe ukrepov za zmanjšanje obstoječe poplavne ogroženosti (karte za načrtovano stanje).

- **V SS »II. Smernice« se dopolni smernica št. 16 (prejšnja 14). Dopolnitev se glasi:**

Za potrditev in vpis v vodni kataster je pristojna Direkcija RS za vode, kot organ v sestavi ministrstva.

- **V SS »II. Smernice« se dopolni smernica št. 22 (prejšnja 20). Dopolnitev se glasi:**

Pri načrtovanju posegov in prostorskih ureditev je potrebno upoštevati območja kopalnih voda z njihovim vplivnim in prispevnim območjem.

- **V SS »II. Smernice« se dopolnita smernici št. 23 in 25 (prejšnji 21 in 23). Novelira se predpis, in sicer:**

- [Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode](#) (*Uradni list RS*, št. 98/15, 76/17, 81/19 in 194/21)

- **V SS »III. Usmeritve za posamezna območja osnovne namenske rabe« se doda nova smernica št. 2. Nova smernica se glasi:**

2. Skladno s 5. členom ZV-1 se z načrtovanjem novih prostorskih ureditev ne sme povzročiti poslabšanja stanja površinskih in podzemnih voda.

Načrtovanje novih prostorskih ureditev, ki lahko vplivajo na stanje površinskih in podzemnih voda, je potrebno izvajati na podlagi ocene vpliva na stanje površinskih voda izdelane skladno s Prilogo 3 in oceno vpliva na stanje podzemnih voda izdelane skladno s Prilogo 5) ter predvideti potrebne ukrepe za preprečevanje poslabšanja stanja površinskih in podzemnih voda.

- **V SS »III. Usmeritve za posamezna območja osnovne namenske rabe« se dopolni smernica št. 4. (prejšnja 3). Dopolnjena smernica se glasi:**

Na področju prometne infrastrukture – pri načrtovanju ureditve cest, ureditve kolesarskih poti in pešpoti se je treba v čim večji možni meri izogniti poplavnim območjem in načrtovati gradnjo prometne infrastrukture po možnosti izven priobalnih zemljišč, kot določa ZV-1 v 14. in 37. členu.

- **V SS »III. Usmeritve za posamezna območja osnovne namenske rabe« se dopolni smernica št. 5. (prejšnja 4). Dopolnjena smernica se glasi:**

5. Pri načrtovanju poteka trase javne infrastrukture je treba načrtovati čim manjše število prečkanj vodotokov. Na delih, kjer trasa poteka vzporedno z vodotokom, naj le-ta ne posega na priobalno zemljišče, razen izjemoma, na krajših odsekih, kjer so prostorske možnosti omejene, vendar na tak način, da ne bo poslabšanja obstoječe stabilnosti brežin vodotokov in bo omogočen dostop za vzdrževanje.

- **V SS »III. Usmeritve za posamezna območja osnovne namenske rabe« se spremeni smernica št. 6. (prejšnja 5). Smernica se spremeni v delu, ki se po novem glasi:**

Za zadrževanje prvega vala najbolj obremenjene odpadne vode in preprečitve izlitja v vodotoke ob pojavu večjih padavin je, po potrebi, treba načrtovati zadrževalni bazen ustreznih dimenzij.

- **Ustrezno se preimenuje točka 2, in sicer v »2. Usmeritve za pridobitev vodnega soglasja/ mnenja o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda, vodne pravice in pravice graditi v skladu z ZV-1 ter za evidentiranje posebne rabe vode« (v nadaljevanju: »2. Usmeritve za pridobitev vodnega soglasja«)**
- **V »2. Usmeritve za pridobitev vodnega soglasja« se dopolni smernica št. 1. Dopolnjena smernica se glasi:**

1. Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je treba v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti **vodno soglasje/ mnenje o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda (v nadaljevanju; mnenje)**, ki ga izda Direkcija RS za vode.

Vodno soglasje/ mnenje je treba pridobiti za:

- poseg na vodnem in priobalnem zemljišču;
- poseg, ki je potreben za izvajanje obveznih državnih gospodarskih javnih služb urejanja voda;
- poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice;
- poseg na varstvenih in ogroženih območjih;
- poseg zaradi odvajanja odpadnih voda;
- poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanja vode v vodonosnik;
- hidromelioracije in druge kmetijske operacije, gozdarsko delo, rudarsko delo ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.

- **V »2. Usmeritve za pridobitev vodnega soglasja« se spremeni smernica št. 2. Spremenjena smernica se glasi::**

2. Vloga za pridobitev vodnega soglasja/mnenja mora obsegati vsebine iz [Pravilnika o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja](#) (Uradni list RS, št. 25/09).

- **V »2. Usmeritve za pridobitev vodnega soglasja« se dopolni smernica št. 3. Dopolnjena smernica se glasi:**

3. Glede na določila 5. člena ZV-1, da se z rabo in posegi v vode, vodna in priobalna zemljišča ne sme poslabševati stanja voda, je potrebno pri načrtovanju posegov na vodna in priobalna zemljišča ter na območja presihajočih jezer upoštevati usmeritve za načrtovanje in izvajanje ureditev z vidika preprečevanja poslabšanja ekološkega stanja voda, ki so priloga teh smernic (Priloga 6).

V postopku izdaje vodnega soglasja/mnenja je za nove posege, ki lahko vplivajo na stanje površinskih in podzemnih voda, in ki so za vidik vpliva na površinske vode navedeni v Prilogi 3 ter za vidik vpliva na podzemne vode navedeni v Prilogi 5, potrebno predložiti oceno vpliva na stanje površinskih in/ali podzemnih voda, izdelano skladno z navedenima prilogama ter projektno obdelati potrebne ukrepe za preprečevanje poslabšanja stanja površinskih in podzemnih voda.

- **V »2. Usmeritve za pridobitev vodnega soglasja« se spremeni smernica št. 5. Smernica se spremeni v delu:**

Vlogo/predlog je potrebno nasloviti na Direkcijo RS za vode, Mariborska cesta 88, 3000 Celje.

- **V »3. Usmeritve za pripravo strokovnih podlag, okoljske in projektne dokumentacije« se spreminjajo oz. dodajajo dokumenti, in sicer:**

Usmeritvi »I. Usmeritve za izdelavo hidrološko hidravlične študije (Priloga 1)« in »III. Navodilo za pripravo presoje vpliva posega na vodnem in priobalnem zemljišču ter območju presihajočih jezer na stanje površinskih voda (Priloga 3)« se ustrezno preimenujeta in vsebinsko dopolnita. Vsebinsko je dopolnjena tudi usmeritev »II. Tehnična navodila izdelovalcem hidrološko-hidravličnih študij za oddajo vektorskih podatkovnih slojev poplavnih (erozijskih) območij (Priloga 2)«

Dodani sta novi usmeritvi »V. Navodilo za pripravo ocene vpliva posega na podzemno vodo (Priloga 5)« in »VI. Usmeritve za načrtovanje ureditev na vodnih in priobalnih zemljiščih vodotokov z vidika preprečevanja poslabšanja ekološkega stanja voda (Priloga 6)«.